

1. EVOLUTIA DE ANSAMBLU A ECONOMIILOR TARILOR DEZVOLTATE IN ANII '70, '80

In anii '60 toate tarile au traversat o perioada in general fasta, cu rate de crestere ridicate (peste 4% in medie) si rate ale somajului reduse. Dintre toate Japonia si Franta au avut un ritm de crestere relativ mai mare decat celelalte.

Desi criza se anunta inca de la sfarsitul deceniului, ea s-a declansat cu adevarat odata cu socul petrolier din 1973-74. Acesta a afectat toate tarile, dar nu in aceeasi masura. Astfel, varfurile inflatiei aveau o amploare inegala: foarte marcate (peste 20% ritm anual) in Marea Britanie, Japonia si Italia, putin mai reduse (10-15%) in Franta si SUA, moderate (6%) in RFG.

De asemenea, rata somajului a avut valori diferite. In RFG si SUA a crescut mai repede, ca mai apoi sa se stabilizeze si chiar sa se reduca, pe cand in celelalte tari a crescut in continuu.

Incepand cu 1977-78 ratele inflatiei au revenit peste tot la niveluri mai modeste, cresterea economica a recapatat o anumita vigoare si ratele somajului s-au redus sensibil, exceptand Franta si Italia.

Al doilea soc petrolier a avut consecinte comparabile cu ale primului, varfurile inflatiei fiind in general mai putin marcate.

Incepand cu 1983, rata de crestere a redevenit pozitiva in SUA, investitiile productive au crescut spectaculos, productivitatea industrială s-a redresat considerabil si a avut loc o reducere rapida a somajului.

In Japonia cresterea era sensibila si, cu toate ca era inferioara deceniilor anterioare, ea permitea o stabilizare a somajului la un nivel modest.

In Europa cresterea economica era redusa. Sporirea anemica a investitiilor productive ridica probleme, productivitatea progresa cu un ritm mediu ridicat, iar rata somajului isi urma ascensiunea, pana la o stagnare relativa in 1987.

Dupa primul soc petrolier toate statele au adoptat politici interventioniste.

Elementul cel mai marcant a fost cresterea ponderii cheltuielilor bugetare in PIB in toate tarile OCDE pe intreaga perioada considerata. Se constata cateva diferente intre tari. Tendinta de crestere a acestei ponderi a fost mai puternica in tarile europene decat in SUA, unde a fost relativ modesta, si Japonia, unde nu s-a remarcat decat incepand cu primul soc petrolier. In cele mai multe cazuri cresterea acesteia se atribuia partial expansiunii cheltuielilor de transfer, accentuandu-se caracterul de stabilizator automatic al bugetului.

Particularitatea SUA era explicabila prin preferinta acestei tari pentru relansare prin reducerea prelevarilor obligatorii. Cele 2 exemple de elaborare a unei astfel de politici ("tax-cut-Kennedy-Johnson" 1964 si "tax-cut-Reagan" 1982) erau asemanatoare atat in ceea ce priveste inspiratia – care imbina aspectele keynesiste de relansare a cererii menajelor si intreprinderilor in vederea stimulării creșterii ofertei – cat si in ceea ce priveste amploarea lor.

Diferenta majora consta in aparitia unui deficit federal, considerabil si persistent, datorita imposibilitatii autoritatilor de a frana cresterea cheltuielilor.

Indexarea completa a baremurilor, reforma fiscala din 1986, care a diminuat rata marginala de impozitare, si cresterea inflatiei au suprimat stabilizatorul economic, exprimat prin cresterea spontana a veniturilor publice, datorita progresivitatii ratelor si nerevizionarii baremurilor in perioada de inflatie sustinuta.

In SUA eforturile de limitare a deficitului au fost slabe, dorinta de a evita recesiunea si cresterea somajului reprezentand cheia de interpretare a atitudinii americane.

La inceputul anilor '80 politicile bugetare si fiscale in Europa erau ghidate de dorinta de a reduce datoria publica. Aceasta din urma s-a acumulat rapid intre cele 2 socuri petroliere in toate tarile cu exceptia Frantei, unde nu a crescut substantial decat dupa 1981.

In mod global, orientarea finantelor publice in majoritatea tarilor europene a fost restrictiva, pe cand in SUA a predominat o situatie inversa.

2. SCOPUL SI CONSECINTELE FINANTARII DIN RESURSE PUBLICE

Activitatea guvernamentala necesita realocarea resurselor din folosul privat in folosul public. Pentru aceasta indivizii trebuie constransi sa renunte la dreptul de a dispune de resurse pentru propriul lor uz, astfel incat guvernul sa poata obtine aceste drepturi pentru a furniza bunuri si servicii.

Resursele guvernamentale trebuie procurate astfel incat sa nu fie afectate anumite variabile:

1. Echilibrul politic: Cantitatea de bunuri publice depinde de impozitele care trebuie platite de contribuabili, iar repartitia acestora asupra cetatenilor influenteaza optiunile lor electorale.
2. Echilibrul general al pietei si eficienta cu care resursele sunt folosite pentru uzul privat: Procurarea resurselor publice poate distorsiona preturile bunurilor si serviciilor astfel incat sa impiedice pietele competitive sa fie eficiente.
3. Repartitia veniturilor: Metodele alternative de procurare a resurselor publice afecteaza repartitia veniturilor, reducand venitul pe care indivizii in cheltuieli pentru bunuri si servicii private si influentand preturile si cantitatile de bunuri private tranzactionate pe piata.

Criterii alternative de evaluare a metodelor alternative de finantare a cheltuielilor guvernamentale:

1. Echitabilitate: Repartitia poverii finantarii cheltuielilor guvernamentale trebuie sa coincida cu sensul notiunilor de corectitudine si capacitate de plata.
2. Eficienta: Sistemul de finantare a cheltuielilor guvernamentale trebuie sa colecteze veniturile cu pierderi minime de eficienta in sectorul privat.
3. Comoditate: Un sistem de finantare a cheltuielilor guvernamentale trebuie sa fie relativ usor de administrat, fara cheltuieli excesive de colectare, si in concordanta cu normele legale.

3. POLITICI FINANCIARE PROMOVATE IN TARILE CU ECONOMIE DE PIATA

Partidul (sau coalitia) de la putere adopta prin programul de guvernare anumite politici, interne si externe, prin care urmareste realizarea obiectivelor sociale, economice, etc. pe care trebuie sa le realizeze in perioada cat detine puterea. Politica financiara joaca un rol important, deoarece se refera la atragerea resurselor necesare indeplinirii obiectivelor. Desigur ca politica financiara difera de la tara la tara, in functie de conditiile concrete specifice fiecarei tari.

3.1. POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL CHELTUIELILOR PUBLICE

Aceasta politica stabileste volumul si structura cheltuielilor publice necesare asigurarii functiilor statului.

Ca pondere in PIB, tarile dezvoltate alocă in medie 42% (1987) pentru cheltuieli publice, existand totusi variatii mari pe tari: Olanda, Suedia, Danemarca 60-62%, Franta, Austria 48-53%, SUA, Elvetia, Spania, Australia 37-39%.

Explicatia acestor variatii o reprezinta faptul ca unele domenii de interes public (sanatate, asigurari sociale, invatamant) sunt acoperite atat din resurse publice, cat si din resurse private, ponderile acestora fiind diferite de la tara la tara.

Spre exemplu, cheltuielile pentru sanatate sunt sustinute de sectorul public in proportie de 42.4% in SUA fata de 85% in RFG, 84.8% in Danemarca, 78.4% in Olanda si 71% in Franta.

In domeniul asigurarilor sociale, resursele publice acopera ponderi variate din cheltuielile totale, astfel: 24.1% in SUA, 42.6% in RFG, 40.4% in Danemarca, 40.3% in Franta, 37.7% in Elvetia.

Din cheltuielile totale pentru invatamant sectorul public suporta 15% in Elvetia, 13.9% in Australia, 7.8% in RFG, 9.3% in Franta.

Analiza retrospectiva a evolutiei cheltuielilor publice in perioada 1977-1986 arata ca ponderea acestora in PIB a crescut cu 4 puncte in tarile dezvoltate.

Cheltuielile publice ale tarilor dezvoltate sunt destinate in proportie de 50-70% scopurilor sociale: asigurari si asistenta sociala, sanatate, invatamant, locuinte, recreatie. Cheltuielile cu caracter economic – pentru transporturi si telecomunicatii, agricultura si silvicultura, combustibili, energie, industrie extractiva – sunt cuprinse intre 9 si 13% din total.

3.2. POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL VENITURILOR STATULUI

Aceasta politica stabileste sursele de formare a fondurilor bugetare si extrabugetare necesare statului pentru acoperirea obiectivelor propuse.

Desi in tarile dezvoltate media resurselor publice in PIB este de 39% (1987), cifrele variaza mult de la o tara la alta: 615 in Suedia, 45-48% in Franta, RFG, Belgia si Austria, 33-35% in Spania si SUA.

Caracteristic pentru tarile dezvoltate este faptul ca ele isi procura 90% din resursele financiare publice din impozite, taxe si contributii pentru asigurari sociale, iar restul de la intreprinderi si proprietati publice.

Referitor la structura veniturilor fiscale, impozitele directe (pe venit si avere) reprezinta 2/3 din total, iar cele indirecte (pe bunuri si servicii) 1/3.

In SUA, Elvetia, Canada, Australia, Danemarca, Suedia, Marea Britanie, RFG impozitele pe venitul individual, pe profitul societatilor si pe avere furnizeaza 60-77% din totalul veniturilor fiscale, iar in Austria, Norvegia, mai putin de 50%. Exista tendinta de crestere a ponderii impozitelor directe pe seama reducerii celei a impozitelor indirecte. In cadrul impozitelor directe, impozitul pe venitul individual si impozitul pe profitul societatilor reprezinta 9/10 din total, iar impozitul pe averea persoanelor fizice si impozitul pe activul net al societatilor mai putin de 1/10. Resursele procurate din impozitul pe venitul persoanelor fizice sunt de peste 4 ori mai mari decat cele din impozitul pe profitul societatilor.

3.3. ECHILIBRUL FINANCIAR

Intrucat veniturile publice nu acopera integral cheltuielile publice, pentru diferenta se apeleaza la emisiune monetara, imprumuturi pe piata interna, credite sau ajutoare externe.

Desi media indica in intervalul 1977-1987 valori ale ecartului dintre cheltuielile si veniturile publice de 2-5.2%, unele tari au inregistrat valori mult mai mari: Grecia (4-19%), Irlanda (9-15%), Belgia (8-14%), Suedia (2-10%), Canada (4-8%), etc.

Aceste deficite se datoreaza in perioada respectiva celor 2 socuri petroliere, fluctuatiilor conjuncturale ale cursurilor de schimb si paritatilor monetare, scumpirii creditului, inarmarilor.

Inregistrarea unor importante deficite financiare a fost consecinta cresterii accelerate a cheltuielilor publice, a incetinirii ritmului de crestere a veniturilor publice sau a ambelor cauze. Autoritatile publice ale unor tari au promovat in mod deliberat o politica a deficitelor sistematice, prin folosirea emisiunii monetare si a imprumuturilor – ca sursa de finantare a acestora – urmarind redresarea economiei stagnante sau transferarea poverii crizei asupra altor tari.

Astfel, administratia de la Washington a stimulat atragerea disponibilitatilor banesti de pe piata interna si din strainatate prin majorari succesive ale ratei dobanzii la imprumuturile contractate de stat. Cererea sporita de dolari americani s-a manifestat si din partea tarilor importatoare de capital, ceea ce a facut ca emisiunea baneasca sa nu duca la agravarea proceselor inflationiste, ci dimpotriva, sa contribuie la intarirea puterii de cumparare a dolarului.

Japonia, RFG, Franta, Italia si alte tari dezvoltate au suferit consecintele cresterii pretului titeiului si ale deprecierei monedelor lor in raport cu dolarul american, inregistrand importante deficite financiare, dar, in calitate de tari creditoare, au profitat de pe urma majorarii dobanzii pe piata externa.

3.4. IMPOZITELE SI TAXELE – INSTRUMENTE DE CONDUCERE A ECONOMIEI DE PIATA

Mai multe impozite pot sa surprinda mai bine materia impozabila (venitul, averea, produsele care fac obiectul schimbului, serviciile, etc.) si sa influenteze procesele economice, respectiv comportamentul indivizilor si agentilor economici. De aceea numarul impozitelor si taxelor difera de la o tara la alta.

1. Cel mai important impozit din prisma randamentului adus este impozitul pe venitul persoanelor fizice. Conceput ca impozit global, se aplica tuturor veniturilor persoanelor fizice, indiferent de provenienta lor.

In Germania impozitul pe salarii se stabileste in functie de “clasele de impunere”, “tabelele de impozite” si “cartile de impunere”. Exista 6 clase de impunere in functie de situatia familiala a contribuabililor, numarul celor care mincesc in cadrul familiei, etc. Cotele de impunere sunt cuprinse intre 19 si 53%.

In Franta se aplica sistemul cotitatii, adica venitul global al unei familii se imparte la un coeficient, in functie de starea sociala a contribuabilului, pentru a afla la ce cota de impunere se incadreaza; acestea variaza intre 5 si 56.8%.

In Japonia, nivelul progresivitatii ajunge pana la 50%, iar in Australia pana la 60%.

In SUA, in perioada 1987-88, s-au redus treptat cotele impozitului pe veniturile persoanelor fizice de la 11-50% (14 cote) la 15-28% (2 cote), marindu-se minimul neimpozabil si abrogandu-se unele avantaje fiscale. Aceste masuri urmaresc ca acest impozit sa nu mai poata influenta repartizarea veniturilor populatiei si sa devina neutru.

Cotele de impunere au scazut si in Franta, Germania, Marea Britanie si Italia. Aceste tari pastreaza inca un sistem de impunere bazat pe cote progresive, considerandu-l mai echitabil.

2. Impozitul pe profitul societatilor are un randament fiscal de 3-6 ori mai mic decat impozitul pe venitul persoanelor fizice.

Ca parghie economica, este folosit pentru stimularea intreprinderilor sa-si foloseasca profitul si alte resurse financiare pentru finantarea investitiilor. In SUA, inca din 1962 se acordau bonificatii fiscale pentru investitii in utilaje noi, achizitionate si date in exploatare. Aceste bonificatii au cunoscut modificari de-a lungul anilor pana cand au fost abrogate prin reforma fiscala din 1986. In schimb, tot atunci au fost extinse facilitati cu caracter general, si anume: s-a redus cota maxima a impozitului pe profitul corporatiilor si s-a temperat progresivitatea impunerii.

De asemenea, impozitul pe profitul corporatiilor s-a redus prin introducerea amortizarii accelerate a imobiliarilor si prin deducerea din impozit a unei cote din sporul cheltuielilor pentru cercetare.

In Germania cotele de impunere pentru profitul societatilor sunt: 50% pentru partea care ramane la dispozitia societatii si 36% pentru partea care se distribuie ca dividende. De asemenea, se practica reducerea impozitului pe profit pentru investitii, iar cheltuielile materiale curente si cele cu intretinerea personalului care lucreaza in cercetare se deduc integral, considerandu-se cheltuieli de productie.

In Franta, din 1989 se practica tot 2 cote: 42% pentru profitul repartizat ca dividende si 39% pentru ce ramane la dispozitia societatii. Se stimuleaza investitiile prin folosirea amortizarii accelerate si prin deducerea din impozit a datorat a unui anumit procent din sporul de investitii. De asemenea, 25% din

sporul se cheltuieli ale întreprinderii pentru pregătirea profesională se deduce de la impozit. O particularitate interesantă o constituie faptul că la plata impozitului sunt supuse și întreprinderile fără beneficii sau cu pierderi (suma impozitului datorat se calculează pornind de la cifra de afaceri), stimulându-se astfel eficiența.

3. Impozitele pe consum reprezintă un tip de impozit larg folosit în practica financiară internațională pentru influențarea producției și consumului.

TVA este transparentă, permițând calcularea cu precizie a impozitului adăugat la preț de la producător și până la consumatorul final sau la exportator. Dacă produsul se exportă, TVA încasată în amonte se restituie de la buget. Compensarea la frontieră, adică scutirea produselor de TVA în țara de origine (exportatoare) și impunerea lor în țara de destinație (importatoare) are ca scop eliminarea frontierelor fiscale între țările Pieței comune; aceasta presupune fiscalități indirecte cât mai apropiate posibil, astfel încât diferențele de preț să nu decurgă din decizii de natură fiscală, ci din factorii de producție. S-a realizat o armonizare a asietei, dar nu și o apropiere a cotelor de TVA, care diferă de la o țară la alta și de la o grupă de produse la alta.

4. Taxele vamale constituie importante instrumente de influențare a schimburilor comerciale internaționale.

Pentru încurajarea exportului, numeroase țări acordă diferite facilități fiscale, constând în scutiri, reduceri sau rambursări de impozite percepute asupra marfurilor care fac obiectul livrarilor peste granițe.

Pe linia importului se folosesc taxele vamale fie pentru a limita accesul unor produse străine în țară, fie pentru a favoriza importul anumitor materii prime și materiale, mașini și echipamente industriale de care țara considerată are neapărută nevoie.

Unele țări practică reduceri de taxe vamale la importul de echipamente necesare unor întreprinderi care lucrează pentru export. Există și soluția "admiterii temporare" a unor bunuri din import destinate producției de export fără plata taxelor vamale, până când acestea au fost

incorporate în produsele finite exportate. De asemenea, taxele vamale plătite la importul unor materii prime utilizate pentru producția de export pot fi restituite dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

4. EVOLUTII ALE NIVELULUI RESURSELOR FINANCIARE SI MUTATII IN STRUCTURA ACESTORA

În continuare vom studia trendul evoluției veniturilor statelor dezvoltate, ponderea acestora în PIB, precum și sursele de proveniență ale acestora (fiscale și nefiscale). Se va observa că unele țări mobilizează un procent mai mare din PIB pentru resurse publice, pentru a putea susține un volum mai mare de cheltuieli publice.

Pentru a sesiza mai bine diferențele dintre state am construit grafice care surprind atât valorile indicatorilor respectivi în mai multe țări, dar și modul de evoluție a acestor indicatori de la un an la altul, în cadrul aceleiași țări.

Desigur că explicațiile acestor diferențe tin atât de condițiile economice specifice ale fiecărei țări, cât și de politica economică adoptată la diferite momente sau de tradițiile instituite de-a lungul timpului.

4.1. EVOLUTIA PONDERII VENITURILOR PUBLICE CONSOLIDATE IN PIB

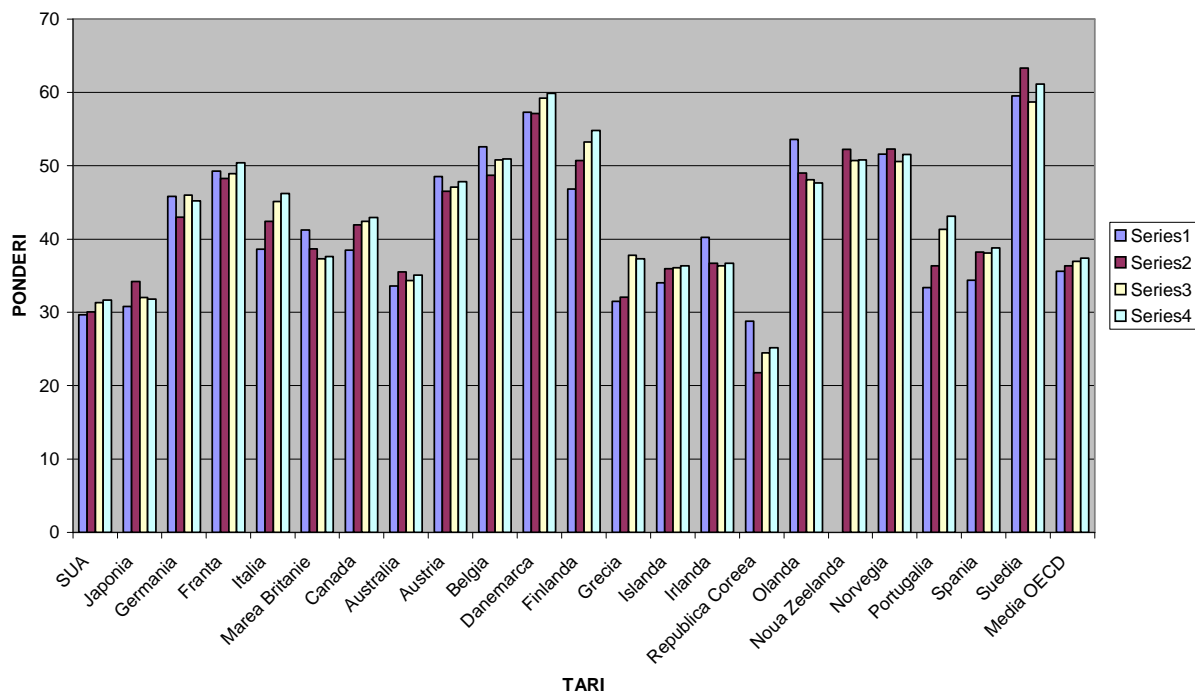
Ponderile veniturilor curente consolidate ale țărilor membre OECD în PIB, în perioada 1985-1996

Nr.crt.	Țară	1985	1990	1995	1996

1	SUA	29.7	30.1	31.3	31.7
2	Japonia	30.8	34.2	32	31.8
3	Germania	45.8	43	46	45.2
4	Franta	49.3	48.3	48.9	50.4
5	Italia	38.6	42.4	45.1	46.2
6	Marea Britanie	41.2	38.7	37.3	37.6
7	Canada	38.5	41.9	42.4	42.9
8	Australia	33.6	35.5	34.3	35.1
9	Austria	48.5	46.5	47.1	47.8
10	Belgia	52.6	48.7	50.8	50.9
11	Danemarca	57.3	57.1	59.2	59.9
12	Finlanda	46.8	50.7	53.2	54.8
13	Grecia	31.5	32.1	37.8	37.3
14	Islanda	34	36	36.1	36.3
15	Irlanda	40.2	36.7	36.3	36.7
16	Republica Coreea	28.8	21.8	24.5	25.2
17	Olanda	53.6	49	48.1	47.6
18	Noua Zeelanda	...	52.2	50.7	50.8
19	Norvegia	51.6	52.3	50.6	51.5
20	Portugalia	33.4	36.3	41.3	43.1
21	Spania	34.4	38.2	38.1	38.8
22	Suedia	59.5	63.3	58.7	61.1
	Media OECD	35.6	36.3	37	37.4

Sursa: OECD Economic Outlook nr. 61, June 1997, Organization for economic cooperation and development

**PONDERILE VENITURILOR CURENTE CONSOLIDATE ALE TARILOR MEMBRE OECD IN PIB
IN PERIOADA 1985-1996**

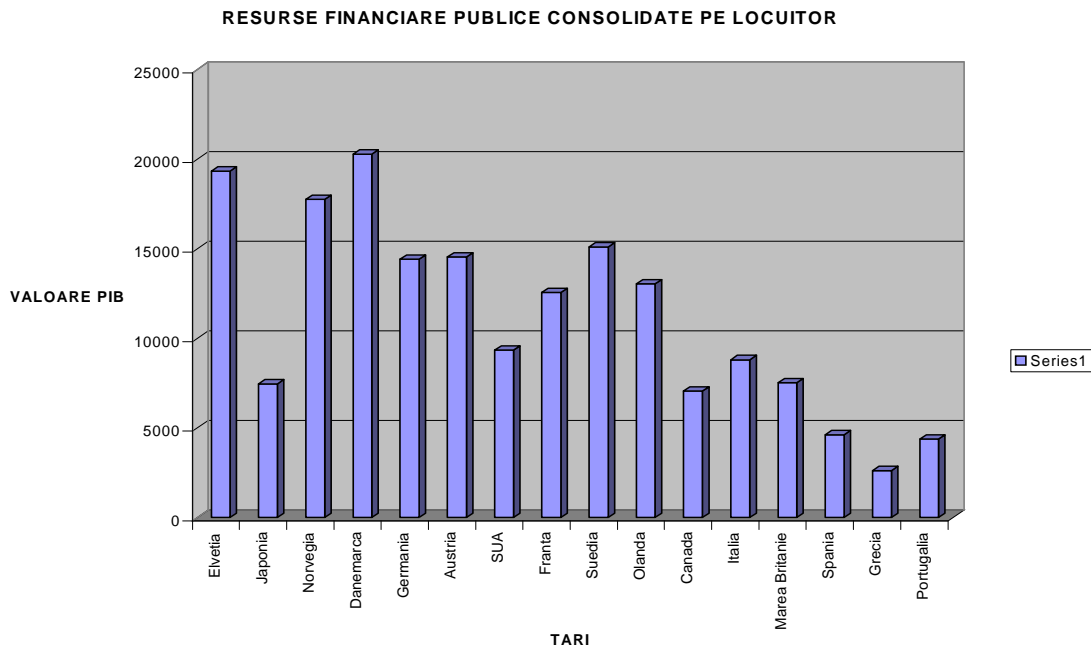
Din grafic remarcam ca pe total OECD ponderea veniturilor consolidate in PIB a crescut in decursul perioadei. In Suedia, Danemarca si Finlanda aceasta este mult peste medie, iar in Coreea aceasta este cea mai scazuta. In majoritatea tarilor ponderea fluctueaza in decursul perioadei, dar in Portugalia si Danemarca a inregistrat o crestere semnificativa de 9.7, respectiv 8%.

Bogatia unei tari este reflectata de valoarea PIB pe locuitor. Aceasta influenteaza bineinteles si valoarea resurselor publice mobilizate pentru un locuitor, ceea ce se arata si in tabelul urmator si in graficul asociat lui.

Resursele financiare publice totale consolidate in anul 1995 in 16 tari dezvoltate

Nr. crt.	Tara	PIB pe locuitor (USD)	resurse financiare publice consolidate	
			mil. USD	pe locuitor (USD)
1	Elvetia	43797	136134	19337
2	Japonia	41009	929532	7456
3	Norvegia	33634	77459	17766
4	Danemarca	33029	106082	20283
5	Germania	29570	1177029	14417
6	Austria	28988	116814	14547
7	SUA	27563	2458500	9342
8	Franta	26399	730883	12569
9	Suedia	26116	133248	15091
10	Olanda	25584	201470	13040
11	Canada	19103	206674	7063
12	Italia	18978	504893	8813
13	Marea Britanie	18969	438670	7531
14	Spania	14272	181162	4627
15	Grecia	10930	37489	2628
16	Portugalia	9765	43503	4394

Sursa: Calculat pe baza datelor din *Government Finance Statistics Yearbook 1997* si *Statistiques financieres internationales, Annuaire, 1997*

Deși Elvetia are cel mai mare PIB/locuitor, cele mai mari resurse publice pe locuitor se înregistrează în Danemarca. Asemenea valori ridicate remarcăm și în Norvegia și Suedia.

Din 1985 până în 1994 presiunea fiscală s-a accentuat în medie în țările industrializate, existând disparități importante între valorile înregistrate în diferite țări.

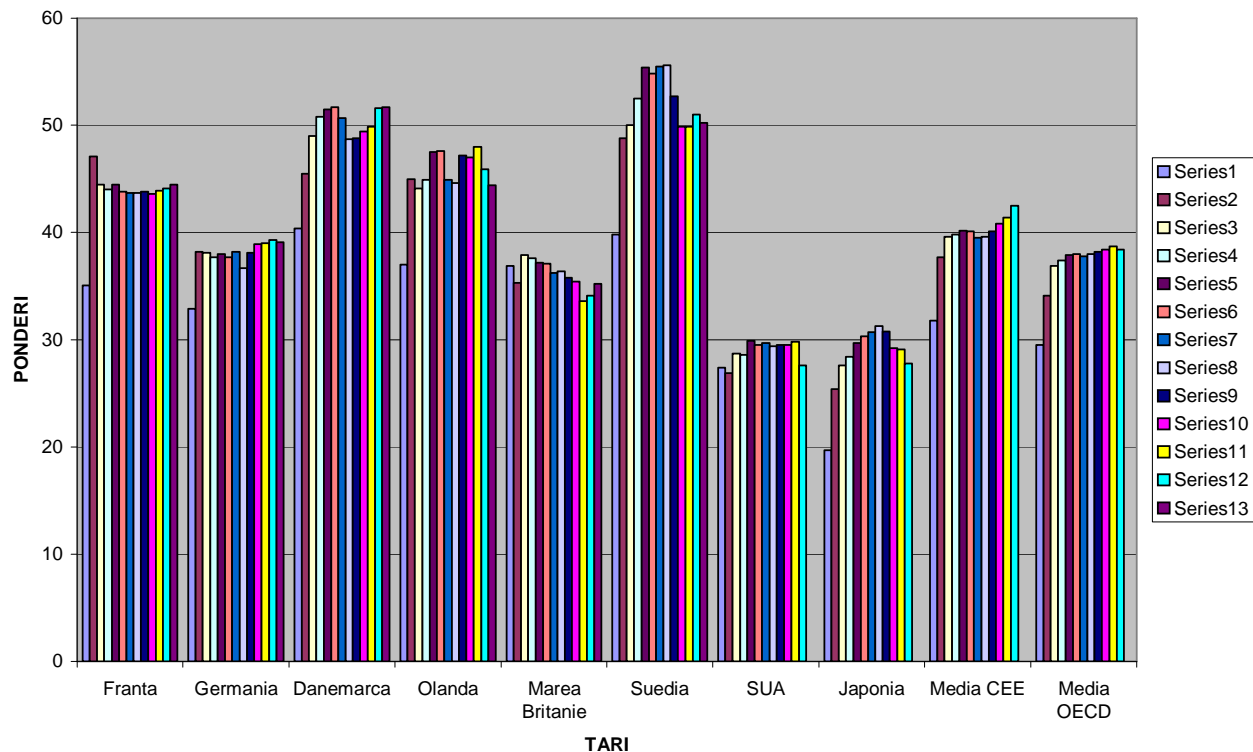
4.2. EVOLUTIA RATEI FISCALITATII

Prelevari obligatorii in tarile industrializate (% din PIB)

Nr. crt.	Tara	1970	1980	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
1	Franta	35.1	47.1	44.5	44	44.5	43.8	43.7	43.7	43.8	43.6	43.9	44.1	44.5
2	Germania	32.9	38.2	38.1	37.7	38	37.7	38.2	36.7	38.1	38.9	39	39.3	39.1
3	Belgia	35.7	44.4	48.1	47.4	47.8	46.4	44.8	45.1	45.1	45.1	45.7	46.6	45.9
4	Danemarca	40.4	45.5	49	50.8	51.5	51.7	50.7	48.7	48.8	49.4	49.9	51.6	51.7
5	Spania	16.9	24.1	28.8	30.6	32.5	32.8	34.6	34.4	34.7	36	35.1	35.8	34.2
6	Grecia	25.3	29.4	35.1	36.9	37.2	34.9	34.4	37.5	39	40.8	41.2	42.5	...
7	Irlanda	31	33.8	36.1	37.2	37.4	39,1	35.4	35.3	35.9	36.2	36.3	37.5	35.4
8	Italia	26.1	30.2	34.5	36	36.1	36.7	37.9	39.1	39.7	42.1	47.8	41.7	18
9	Luxemburg	30.9	46.3	47.4	44.8	45.2	43.9	42.2	42.5	41.7	41.9	44.6	45	43.7
10	Olanda	37	45	44.1	44.9	47.5	47.6	44.9	44.6	47.2	47	48	45.9	44.4
11	Portugalia	20.3	25.2	31.6	29.4	27.6	30.1	30.8	31	31.7	33.4	31.4	33	33.9
12	Marea Britanie	36.9	35.3	37.9	37.6	37.2	37.1	36.2	36.4	35.8	35.4	33.6	34.1	35.2
13	Suedia	39.8	48.8	50	52.5	55.4	54.8	55.5	55.6	52.7	49.9	49.9	51	50.2
14	SUA	27.4	26.9	28.7	28.6	29.9	29.5	29.7	29.4	29.5	29.5	29.8	27.6	...
15	Japonia	19.7	25.4	27.6	28.4	29.7	30.3	30.7	31.3	30.8	29.2	29.1	27.8	...
16	Media CEE	31.8	37.7	39.6	39.8	40.2	40.1	39.5	39.6	40.1	40.8	41.4	42.5	...
17	Media OECD	29.5	34.1	36.9	37.4	37.9	38	37.8	38	38.2	38.4	38.7	38.4	...

Sursa: Revenue Statistics of OECD member countries 1965-1995.

PRELEVARI FISCALE OBLIGATORII IN TARILE OECD

Se observa ca in majoritatea tarilor rata fiscalitatii a crescut substantial in anii '90 fata de anii '70. Cea mai mare presiune fiscala este suportata de Suedia, urmand la rand Danemarca, iar cea mai mica se inregistreaza in Japonia si SUA. In Franta nu a cunoscut variatii semnificative, in anii '90, situandu-se

cu puțin peste medie, iar în Marea Britanie a scăzut aproape continuu. Este interesant de observat că media Comunității Europene este cu aproximativ 3% mai mare decât media pe total OCDE, datorită în principal faptului că țările de pe primele locuri sunt din Europa, iar cele de pe ultimele nu (diferențele sunt de peste 20%).

Creșterea, în țările industrializate, a presiunii fiscale are cauze multiple: intervenția accentuată a statului în viața economică, generalizarea protecției sociale, dezvoltarea cererii de servicii publice gratuite. Dintre factorii externi sistemului de impozite care influențează rata fiscalității amintim: valoarea PIB/locuitor (cu cât este mai mare, cu atât rata fiscalității este mai mare) și prioritățile stabilite de guvern în ceea ce privește destinația resurselor financiare la dispoziția statului (acolo unde cheltuielile cu învățământul și ocrotirea sănătății ocupă un loc important în cadrul cheltuielilor publice, rata fiscalității este mai mare). Dintre factorii proprii sistemului de impozite care influențează presiunea fiscală, menționăm scara progresivității cotelor de impunere și modul de determinare a materiei impozabile.

Teoretic, nu există altă limită asupra prelevărilor obligatorii decât însuși PIB. De fapt, presiunea fiscală globală nu înseamnă pierdere de bogăție. Tot ceea ce este prelevat este distribuit prin intermediul cheltuielilor publice. În același timp constatăm că în toate țările există un sector privat și unul public, în consecință presiunea fiscală ne permite să apreciem în ce măsură și în ce sens s-a deplasat frontiera dintre alocările publice și cele private ale PIB.

Sensul deplasării nu este indiferent pentru că revelează o alegere a societății: alegerea între consumurile individuale a căror utilitate marginală scade și nevoile colective nesatisfăcute. Dar se observă că deplasările sunt lente datorită rezistențelor psihologice la o creștere rapidă și importantă a resurselor. Aceste rezistențe se datorează la rândul lor subinformării și unei culturi economice și civice slabe a contribuabililor. Ele se datorează, de asemenea, și structurii inechitabile a prelevărilor obligatorii.

Oricare ar fi cauza, este evident că nu se poate realiza viitoare a cheltuielilor publice și, prin urmare, nici a prelevărilor obligatorii, deoarece chiar “dacă contribuabilul plătește mai puține impozite, beneficiarul nu dorește să-și reducă cheltuielile” (B. Keizer, *Plus d’Etat, moins d’Etat*, Les cahiers français, nr. 226, p.68).

Structura resurselor financiare publice în anii 1990 și 1996 este prezentată în tabelul următor prin prisma ponderii veniturilor fiscale și nefiscale în PIB al fiecărei țări.

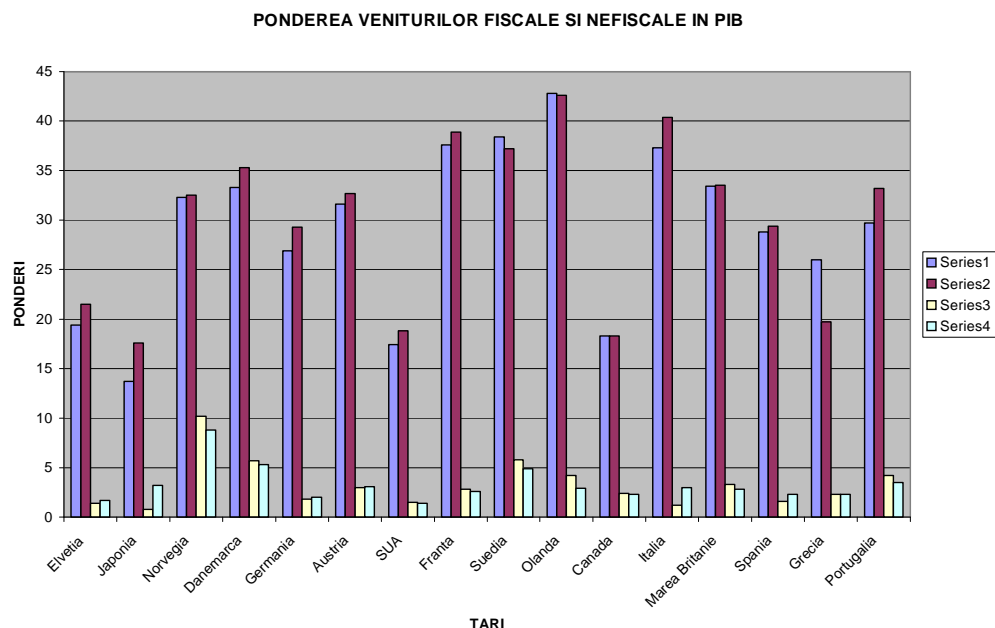
4.3. STRUCTURA VENITURILOR PUBLICE

Ponderile veniturilor publice, fiscale și nefiscale în PIB, în 16 țări dezvoltate

Nr. crt.	Țară	Venituri fiscale		Venituri nefiscale	
		1990	1996	1990	1996
1	Elveția	19.4	21.5	1.4	1.7
2	Japonia	13.7	17.6	0.8	3.2
3	Norvegia	32.3	32.5	10.2	8.8
4	Danemarca	33.3	35.3	5.7	5.3
5	Germania	26.9	29.3	1.8	2
6	Austria	31.6	32.7	3	3.1
7	SUA	17.4	18.8	1.5	1.4
8	Franta	37.6	38.9	2.8	2.6
9	Suedia	38.4	37.2	5.8	4.9
10	Olanda	42.8	42.6	4.2	2.9
11	Canada	18.3	18.3	2.4	2.3
12	Italia	37.3	40.4	1.2	3
13	Marea Britanie	33.4	33.5	3.3	2.8
14	Spania	28.8	29.4	1.6	2.3
15	Grecia	26	19.7	2.3	2.3

16	Portugalia	29.7	33.2	4.2	3.5
----	------------	------	------	-----	-----

Sursa: Calculat pe baza datelor din *Government Finance Statistics Yearbook 1997* si *Statistiques financieres internationales*, Annuaire, 1997

Din grafic rezulta ca, in general, ponderea veniturilor fiscale si nefiscale in PIB nu s-a modificat substantial, realizandu-se totusi o usoara crestere a ponderii veniturilor fiscale si o usoara reducere a ponderii celor nefiscale. In Olanda veniturile fiscale au cea mai mare pondere in PIB, iar in Norvegia veniturile nefiscale au cea mai mare pondere in PIB din toate tarile OECD. Ponderea lor in PIB este, in medie, de aproximativ 4%.

Cunoasterea structurii veniturilor curente ale tarilor dezvoltate este importanta pentru analiza surselor de provenienta a resurselor publice, care depinde tot de politica economica adoptata de statele respective in diferite momente din timp.

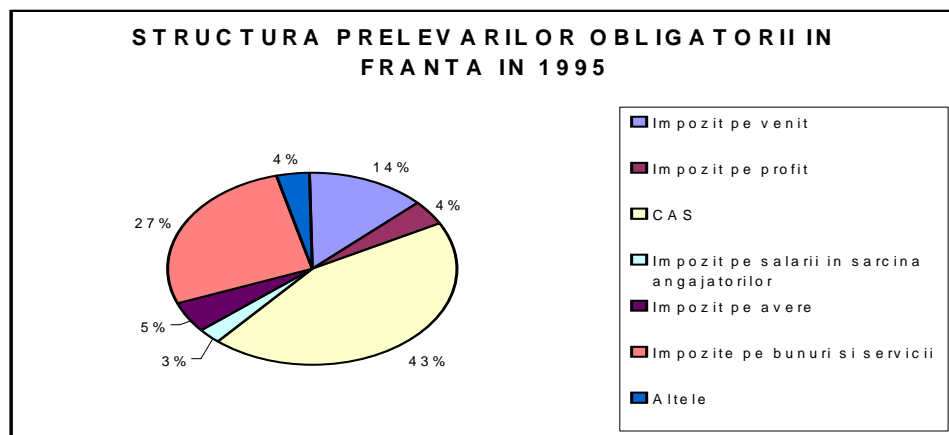
Veniturile nefiscale au un nivel mai redus, atat pentru ca sfera de cuprindere a sectorului public este limitata, cat si datorita unei rate de profitabilitate mai mici inregistrate in activitatea intreprinderilor si institutiilor publice.

Structura prelevațiilor obligatorii in unele din tarile membre OECD (1995)

Nr. crt.	Tara	Impozit pe venit	Impozit pe profit	CAS	Impozit pe salarii in sarcina angajatorilor	Impozit pe avere	Impozite pe bunuri si servicii	Altele	Total
1	Franta	13.7	3.8	43.3	2.6	5.2	27.4	4	100
2	Germania	27.3	2.8	39.4	-	2.8	27.7	-	100
3	Belgia	38.3	33.6	-	2.4	25.7	-	-	100
4	Danemarca	53.9	5.7	3.1	0.5	3.4	32.2	0.2	100
5	Spania	23.7	5.6	36.3	-	5.3	28.6	0.5	100
6	Grecia	11.1	9.4	34.6	0.6	3.3	41	-	100
7	Irlanda	31.1	8	14.4	1.2	4.5	40.8	-	100
8	Italia	22.2	14.2	31	0.3	5.4	26.9	-	100
9	Luxemburg	21.3	17.6	27.1	-	7.2	26.8	-	100
10	Olanda	18.7	7.4	42.3	-	4	27.1	0.5	100
11	Portugalia	19	7	25.3	-	2.5	45.6	0.6	100
12	Marea Britanie	27.4	9.6	17.7	-	10.5	34.6	0.2	100
13	Suedia	36.8	6.2	28.8	2.2	2.7	23.2	0.1	100
14	SUA	35.2	9.4	25.5	-	12	17.9	-	100

15	Japonia	22.1	14.8	35.1	-	11.5	15.5	0.3	100
16	Media CEE	26.5	7.1	29.2	0.9	4.3	31.4	0.6	100
17	Media OECD	27.5	7.9	25.9	0.8	5.2	31.9	0.8	100

Sursa: Les Notes Bleues de Bercy, nr. 96-2, p.89

Graficele sunt mult mai sugestive decat tabelele si, de aceea, pot servi mult mai bine la efectuarea comparatiilor intre diferite tari. Am construit graficul corespunzator situatiei Frantei, iar celelalte grafice se pot construi in aceeași maniera.

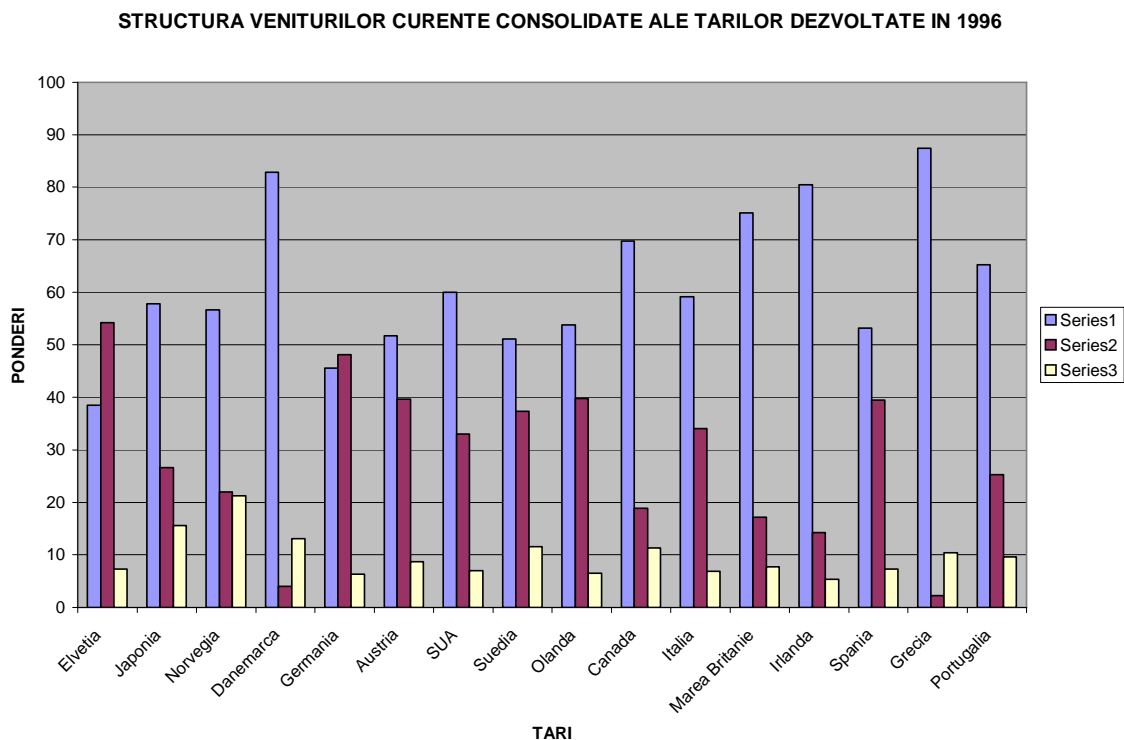
Resursele financiare publice sunt formate din venituri curente si venituri din capital, acestea din urma reprezentand doar aproximativ 1% din totalul veniturilor publice consolidate.

Veniturile curente sunt formate in principal din venituri fiscale.

In tarile dezvoltate cu economie de piata, impozitele reprezinta principala sursa a veniturilor publice.

Structura veniturilor curente consolidate ale tarilor dezvoltate in 1996 (% in total venituri consolidate)

Nr. crt.	Tara	Venituri din impozite si taxe (fara CAS)	CAS	Venituri nefiscale
1	Elvetia	38.5	54.2	7.3
2	Japonia	57.8	26.6	15.6
3	Norvegia	56.7	22	21.3
4	Danemarca	82.9	4	13.1
5	Germania	45.6	48.1	6.3
6	Austria	51.7	39.6	8.7
7	SUA	60	33	7
8	Suedia	51.1	37.3	11.6
9	Olanda	53.8	39.8	6.5
10	Canada	69.8	18.9	11.3
11	Italia	59.1	34.1	6.9
12	Marea Britanie	75.1	17.2	7.7
13	Irlanda	80.5	14.3	5.3
14	Spania	53.2	39.5	7.3
15	Grecia	87.4	2.2	10.4
16	Portugalia	65.2	25.3	9.6

Se observa ca veniturile fiscale au cea mai mare pondere in total venituri curente in majoritatea tarilor, exceptie facand Elvetia si Germania. Si CAS au o pondere destul de ridicata, o situatie aparte intalnindu-se in Danemarca si Grecia, unde aceasta pondere este foarte scazuta. Probabil ca in aceste tari exista fonduri private de pensii si alte institutii asemanatoare care realizeaza functia de protectie sociala.

4.4. EVOLUTIA DIFERITELOR TIPURI DE IMPOZITE

4.4.1. EVOLUTIA IMPOZITELOR DIRECTE

In evolutia lor, impozitele directe au tinut pasul cu dezvoltarea economiei, deoarece ele se stabilesc fie pe anumite obiecte materiale sau genuri de activitati, fie pe venit sau pe avere.

Se considera ca impozitele directe sunt mai echitabile decat cele indirecte deoarece sunt nominative si au un quantum si termene de plata precis stabilite, care sunt aduse din timp la cunostinta platitorilor.

Ponderile impozitelor pe venit si ale impozitelor pe profit in total venituri fiscale

Nr. crt.	Tara	1975		1980		1986		1990		1995	
1	Elvetia	36.1	7.7	35.6	5.8	35.1	1.8	33.8	2	30.9	1.9
2	Japonia	23.9	20.6	24.3	21.8	24.7	21	26.8	21.6	22.8	14.8
3	Norvegia	31.5	2.8	28	13.3	22.3	17	17	9	26.2	6.4
4	Danemarca	55.9	3.1	51.8	3.2	50.2	4.9	52.6	3.2	53.8	3.7
5	Germania	30.2	4.5	29.6	5.5	24.8	2.5	23.2	2.5	21.3	1
6	Austria	21.6	4.3	23.2	3.5	22.9	3.5	21	3.6	19.9	3.6
7	SUA	32.8	10.8	36.9	10.2	36.9	7.1	37.9	6.2	36.5	7.9
8	Franta	12.3	5.2	12.9	5.1	12.8	4.5	11.8	5.3	14	3.7

9	Suedia	46.1	4.3	41	2.5	38.7	3.5	38.5	3.1	36.7	5.4
10	Olanda	27.1	7.7	26.3	6.6	19.4	7	24.7	7.5	20.3	7.3
11	Canada	32.8	13.6	34.1	11.6	35.2	8.2	41	7	37.2	6.6
12	Italia	15.2	6.3	23.1	7.8	26.7	9.2	26.3	10	25.4	8.9
13	Marea Britanie	37.9	6.7	29.4	8.4	27.6	10.7	29.6	11.3	27.9	9.6
14	Spania	14.5	6.9	20.4	5.1	19.7	5.2	21.7	8.8	22.8	4.8
15	Grecia	9.2	3.5	14.4	3.8	13.9	2.7	13.9	5.4	10.5	5.7
16	Portugalia	-	-	-	-	5.4	3.9	15.9	8	18.9	8

Sursa: *Revenue Statistics of OECD member countries 1965-86*, OECD, Paris, 1988 (pentru anii 1975 si 1980) si *Government finance Statistics Yearbook*, 1997 (pentru anii 1986, 1990, 1995)

Ponderea impozitelor pe veniturile persoanelor fizice este, in general, mult mai mare decat cea a impozitelor pe veniturile persoanelor juridice.

Ponderile impozitelor pe avere in total venituri fiscale

Nr. crt.	Tara	1986	1990	1995
1	Elvetia	8.5	7.8	7
2	Japonia	9.7	9.1	11.5
3	Norvegia	1.9	2.9	2.4
4	Danemarca	4.2	4.2	3.7
5	Germania	2.5	2.5	1.3
6	Austria	2.4	2.7	0.5
7	SUA	11	11.5	11.2
8	Franta	4.4	5.1	5.3
9	Suedia	2.3	3.5	3.2
10	Olanda	3.5	3.7	4.1
11	Canada	9.3	10	11
12	Italia	2.5	2.3	5.3
13	Marea Britanie	13.4	11.3	6.8
14	Spania	3.5	5.5	5.3
15	Grecia	2.7	4.6	3.3
16	Portugalia	1.9	2.7	0.2

Sursa: *Government Finance Statistics Yearbook*, 1997

Aportul impozitelor pe avere la formarea veniturilor fiscale se situeaza sub 10% in majoritatea tarilor dezvoltate. In 1995 el depaseste acest procent doar in Japonia, Austria si Canada. In celelalte tari ponderea lui este mai mica de 7%.

4.4.2. EVOLUTIA IMPOZITELOR INDIRECTE

Se considera ca impozitele indirecte nu respecta principiul echitatii fiscale, deoarece ii afecteaza mai ales pe cei cu venituri mici, dat fiind faptul ca ele se percep indeosebi asupra bunurilor de larg consum. La impozitele pe venit, contribuabilii cu venituri mici sunt scutiti de impozit, iar la cele indirecte nu se acorda nici un fel de scutire, deci acestea din urma au caracter regresiv.

Ponderile impozitelor indirecte in total venituri fiscale

Nr. crt.	Tara	1975	1980	1986	1990	1995
1	Elvetia	19.9	20.4	18.7	18.5	18.7
2	Japonia	17.3	16.3	14	14.1	16.6
3	Norvegia	37.7	35.4	38.1	37.1	32
4	Danemarca	33.6	37.4	34.3	33.7	32.1
5	Germania	27.1	27.1	23.7	25.1	26.3
6	Austria	34.5	31.5	33.9	33	27.5
7	SUA	18.5	16.6	17.8	17.4	18
8	Franta	33.3	30.4	30.2	29.5	27.2
9	Suedia	24.3	24	27.1	25.4	26.3
10	Olanda	24.2	25.2	25.6	26.4	25.8

11	Canada	32	32.5	34.8	37.7	27.8
12	Italia	29.4	26.5	25.4	28	28.3
13	Marea Britanie	25.4	29.4	30.8	30.2	17.1
14	Spania	24.2	20.7	31.6	30	28
15	Grecia	48.3	40.1	42.8	44.1	42
16	Portugalia	40.7	44.9	45.4	46.3	44.6

Sursa: *Revenue Statistics of OECD member countries*, 1965-86, OECD, Paris, 1988 (pentru anii 1975, 1980) si *Government Finance Statistics Yearbook*, 1997 (pentru anii 1986, 1990, 1995)

In decursul perioadei nu s-au inregistrat schimbari majore in valoarea ponderii impozitelor indirecte in total venituri fiscale, doar in Spania se remarca o crestere accentuata in 1986 fata de 1980. In rest, apar usoare cresteri in Japonia, Germania, Italia si Marea Britanie, iar in 9 tari s-au inregistrat usoare scaderi. Rezulta ca in cazul tarilor dezvoltate impozitele directe contribuie in cea mai mare masura la formarea veniturilor statului. Este de remarcat, de asemenea, ca doar in 2 cazuri, Grecia si Portugalia, ponderea este peste 40%, poate datorita faptului ca aceste tari realizeaza cel mai mic PIB/locuitor dintre toate tarile avute in vedere.

4.4.3. EVOLUTIA TAXELOR VAMALE

Taxele vamale pot fi percepute de catre stat asupra importului, exportului si tranzitului de marfuri. In practica fiscala internationala, taxele vamale care se utilizeaza cel mai frecvent sunt cele asupra importului de marfuri.

Ponderea taxelor vamale in total venituri fiscale

Nr. crt.	Tara	1986	1990	1995
1	Elvetia	4.7	4.4	4.5
2	Japonia	0.9	0.9	1.1
3	Norvegia	0.6	0.5	0.6
4	Danemarca	0.05	0.04	0.04
5	Germania	-	-	-
6	Austria	1.3	1.5	0.4
7	SUA	1.2	1.1	1
8	Franta	0.3	0.1	0.06
9	Suedia	0.4	0.4	0.5
10	Olanda	-	-	-
11	Canada	3	1.8	1.5
12	Italia	0.02	0.01	-
13	Marea Britanie	0.08	0.06	0.06
14	Spania	2.9	1.6	0.01
15	Grecia	0.14	0.09	0.08
16	Portugalia	2.6	2.5	-

Sursa: *Government Statistics Yearbook*, 1997

In perioada considerata, in tarile dezvoltate, ponderea taxelor vamale in veniturile fiscale ale statului este nesemnificativa. In 1995 doar in Elvetia ele atingeau 4.5%, in cele mai multe tari ele situandu-se sub 1%.

4.5. VENITURI EXTRAORDINARE

Veniturile publice curente, in majoritatea tarilor, cresc mai repede decat PIB, dar mai lent decat cheltuielile publice. Deoarece incasarile din impozite, taxe, contributii si alte venituri curente acopera doar partial cheltuielile publice, se apeleaza la venituri extraordinare. Nivelul si evolutia veniturilor extraordinare sunt rezultatul direct al existentei si dimensiunii deficitului bugetar.

Veniturile extraordinare care concura la acoperirea deficitului sunt imprumuturile interne si externe, precum si fluxurile reprezentand finantari de la autoritatea monetara. In 1995 Grecia a inregistrat un deficit de 28.5%, finantat din imprumuturi externe in proportie de 3.2%, din imprumuturi interne 25.3% si de la autoritatile monetare 2.8%. Pe piata interna, imprumuturile sunt contractate de la cei care au capitaluri banesti temporar disponibile. Deoarece ele finanteaza indeosebi cheltuieli de consum si nu de investitii, rezulta ca vor fi acoperite tot din venituri ordinare, ceea ce se traduce prin cresterea fiscalitatii viitoare. De aceea imprumuturile mai sunt considerate si impozite amanate.

Daca statul recurge la imprumuturi externe, rambursarea lor si plata dobanzilor aferente provoaca dezechilibre ale balantei de plati externe.

Emisiunea baneasca este un venit extraordinar la care se recurge doar in situatii limita datorita multiplelor sale efecte negative; de aceea are o pondere scazuta in finantarea deficitului bugetar, sub 5%. Veniturile provenite din emisiune baneasca acopera, in general, cheltuieli curente asociate cu un PIB in scadere, ceea ce duce la cresterea accentuata a preturilor, reducerea puterii de cumparare si diminuarea veniturilor reale ale populatiei, efectele ei asemanandu-se cu cele ale impozitelor indirecte.

Exista 2 diferente majore intre emisiunea monetara si imprumuturi. In primul rand, efectele emisiunii concretizate in cresterea inflatiei sunt ireversibile, in timp ce imprumuturile sunt rambursabile si fructificate prin dobanda. In al doilea rand, subscrierea la imprumuturile de stat este facultativa, pe cand inflatia are caracter obligatoriu, iar resursele obtinute pe aceasta cale nu pot fi individualizate cu usurinta in ansamblul prelevarilor obligatorii.

5. CONCLUZII

Asa cum am mai afirmat pe parcursul lucrarii, ratele fiscalitatii diferite inregistrate in tarile dezvoltate, ca si structura diferita a veniturilor publice isi au originea in realitatile economice existente in fiecare tara, in traditiile si modurile de gandire ale tarilor respective, ca si in conceptiile si politicile guvernelor ce le-au condus de-a lungul celor 3 decenii.

Un lucru este insa cert: rolul statului a crescut pe ansamblul economiei mondiale, fie ca unele state au optat pentru varianta keynesista, altele pentru cea liberala, iar altele pentru un mix intre cele 2. Astfel, am putea afirma ca tari precum Danemarca, Suedia, Olanda au adoptat politici preponderent keynesiste, tari precum SUA, Canada, Marea Britanie, politici preponderent liberale, iar tari precum Franta, Germania, politici combinate. Adevarul este ca, indiferent de tipul de politica preferat, ea a dat rezultate bune acolo unde a fost adoptata, dovada constituind-o nivelul actual de dezvoltare al tarilor amintite.

Este foarte posibil, de exemplu, ca daca li s-ar cere americanilor sa plateasca impozite mai multe sau mai mari, economia lor ar putea sa decada, pentru ca ei au fost obisnuiti inca de la cucerirea independentei sa actioneze pe principii liberale; daca statul ar incerca sa le ingradeasca libera initiativa ca urmare a reducerii veniturilor private disponibile, ei vor fi nemultumiti, se vor declansa actiuni de protest, iar actiunile companiilor vor scadea. De aceea guvernul american a practicat cote relativ scazute de impozit.

Pe de alta parte, suedezii accepta sa plateasca impozite mari si astfel si astfel sa beneficieze de diferite facilitati a caror furnizare ramane in grija statului. Francezii probabil ca si-ar dori mai multa libertate din acest punct de vedere, dar in momentul in care ii nemultumeste ceva sunt gata sa iasa in strada pentru a-i cere socoteala guvernului. De aceea in aceasta tara se practica o politica destul de echilibrata in ceea ce priveste veniturile publice si cele private.

Pentru ca in economie nu se pot face experimente, mai intai este posibil ca statele sa se confrunte cu esecuri in adoptarea unora sau altor politici macroeconomice, pentru ca actiuni care au avut succes intr-o parte a lumii se poate foarte bine sa nu se potriveasca in alta parte. De aceea este nevoie uneori de ani pentru a indrepta economia pe un fagas normal, care sa duca la bunastarea celei mai mari parti a populatiei.

6. BIBLIOGRAFIE

- Iulian Vacarel (coordonator) – Finante publice, Editia a II-a, Editura didactica si pedagogica, Bucuresti, 2000, pag.383-396, 408-412, 423-437, 445-449, 459-464
- Iulian Vacarel – Politici economice si financiare de ieri si de azi, Editura economica, Bucuresti, 1996, pag.124-155
- Academia Romana – Institutul de Cercetari Financiare si Monetare Victor Slavescu – Politici economice si financiare de ieri si de azi, Editura economica, Bucuresti, 1997, pag. 536-543
- David N. Hyman – Public Finance – A Contemporary Application of Theory and Policy, 3rd Edition, The Dryden Press, 1990, USA
- C. V. Brown & P. M. Jackson – Public Sector Economics, 4th Edition, Basil Blackwell, 1991, Great Britain, pag. 421-425, 510-511, 528-529
- Andre Paysant – Finances publiques, Armand Colin Editeur, Paris, 1997, pag.11-13, 65-77

CUPRINS

1. EVOLUTIA DE ANSAMBLU A ECONOMIILOR TARILOR DEZVOLTATE IN ANII '70, '80	1
2. SCOPUL SI CONSECINTELE FINANTARII DIN RESURSE PUBLICE	2
3. POLITICI FINANCIARE PROMOVATE IN TARILE CU ECONOMIE DE PIATA	2
3.1. POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL CHELTUIELILOR PUBLICE	2
3.2. POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL VENITURILOR STATULUI.....	3
3.3. ECHILIBRUL FINANCIAR	3
3.4. IMPOZITELE SI TAXELE – INSTRUMENTE DE CONDUCERE A ECONOMIEI DE PIATA.....	4
4. EVOLUTII ALE NIVELULUI RESURSELOR FINANCIARE SI MUTATII IN STRUCTURA ACESTORA.....	5
4.1. EVOLUTIA PONDERII VENITURILOR PUBLICE CONSOLIDATE IN PIB	5
4.2. EVOLUTIA RATEI FISCALITATII	8
4.3. STRUCTURA VENITURILOR PUBLICE.....	9
4.4. EVOLUTIA DIFERITELOR TIPURI DE IMPOZITE.....	12
4.4.1. EVOLUTIA IMPOZITELOR DIRECTE.....	12
4.4.2. EVOLUTIA IMPOZITELOR INDIRECTE	13
4.4.3. EVOLUTIA TAXELOR VAMALE	14
4.5. VENITURI EXTRAORDINARE	14
5. CONCLUZII.....	15
6. BIBLIOGRAFIE	16

1.	EVOLUTIA DE ANSAMBLU A ANII '70, '80	1	ECONOMIILOR TARILOR DEZVOLTATE IN
2.	SCOPUL SI CONSECINTELE FINANTARII DIN RESURSE PUBLICE	2	
3.	POLITICI FINANCIARE PROMOVATE IN TARILE CU ECONOMIE DE PIATA	2	
3.1.	POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL CHELTUIELILOR PUBLICE	2	
3.2.	POLITICA FINANCIARA IN DOMENIUL VENITURILOR STATULUI	3	
3.3.	ECHILIBRUL FINANCIAR	3	
3.4.	IMPOZITELE SI TAXELE – INSTRUMENTE DE CONDUCERE A ECONOMIEI DE PIATA	4	
4.	EVOLUTII ALE NIVELULUI RESURSELOR FINANCIARE SI MUTATII IN STRUCTURA ACESTORA	5	
4.1.	EVOLUTIA PONDERII VENITURILOR PUBLICE CONSOLIDATE IN PIB	5	
4.2.	EVOLUTIA RATEI FISCALITATII	8	
4.3.	STRUCTURA VENITURILOR PUBLICE	9	
4.4.	EVOLUTIA DIFERITELOR TIPURI DE IMPOZITE	12	
4.4.1.	EVOLUTIA IMPOZITELOR DIRECTE	12	
4.4.2.	EVOLUTIA IMPOZITELOR INDIRECTE	13	
4.4.3.	EVOLUTIA TAXELOR VAMALE	14	
4.5.	VENITURI EXTRAORDINARE	14	